

τὰς λέξεις αὐτὰς „θαυμάσιος ὁ ἄνθρωπος, (ἤ-
 „ τοι ὁ Ἐφέσου) πᾶσι πνευματικοῖς χαρίσμασι
 „ κεκοσμημένος, ἡ παντοίας θείας σοφίας ἀνέ-
 „ πλεως, πρὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης βίον ἀσκήσας
 „ ὀσιακόν, . Ἄκρτε χριστιανοὶ τί ἐμαρτύρησεν
 ἔτος ὁ καλὸς διδάσκαλος περὶ αὐτῆ; ἦτον, λέ-
 γει, θαυμάσιος. διατί; ὅτι ἦτον ἐσολιθμένος με-
 τὰ διάφορα χαρίσματα τῷ ἁγίῳ πνεύματι· ἀλλὰ
 πῶς ἠξιώθη τῶν τῶν χαρισμάτων; μετὰ τὸ νὰ
 ἠσκήσῃ ἡγωνία εἰς τὴν ἡσυχίαν, ἡ ἐπέκτη-
 σεν ὀσιακὴν ζωὴν. διὰ τῆτο ἡ φήμη τῆ ἦτον
 μεγάλη, ἡ πανταχῶ ἐξαπλώετο, καθὼς ἔλεγεν
 ὁ ξένος ἐκεῖνος μοναχός· ἀλλὰ ἡ κατωτέρω εἰς
 ἄλλο μέρος, ὁ αὐτὸς Ἱερομνήμων, ἀφ' ἧ εἶπεν, ὅτι
 πάντες ἐπρόδωκαν τὴν εὐσέβειαν, πλὴν τῷ ἁγίῳ
 Ἐφέσῃ, διὰ νὰ μὴ νομιῶν, πῶς τὸν εἶπεν ἅγιον,
 καθὼς καθε ἀρχιερέα νὰ λέγωμεν συνηθίζομεν,
 εἶπε κατόπιν ἡ τῆτο, ὅτι ἡ ἀγιότητι βία ἡ σο-
 φία λόγων ἐκεκόσμητο.

Ἐςω δεύτερος μετὰ τὸν Ἱερομνήμονα, Γεώρ-
 γιος ὁ σχολάριος, σύγχρονος ἡ αὐτὸς τῷ ἁγίῳ,
 ὅστις ἡ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐχρημάτισε Πα-
 τριάρχης Κωνσταντινῆ πόλεως Γεννάδιος μετονομασ-
 θείς ἔτι τῆς Βασιλείας κρατήσης πρότερον ἔτος
 εἰς τὸ σημείωμα, ὅπῃ κάνει περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνό-
 δου τῆς γενομένης κατὰ Ἰωάννη τῷ Βέκκῃ τῷ κακίως
 πατριαρχήσαντος εἰς τὰς ἡμέρας τῷ Βασιλέως Μι-
 χαὴλ παλαιολόγῃ τῷ λατινόφρονος, εἰς τὸ ση-
 μείωμα ἐκεῖνο λέγω, ἀφ' ἧ πολλὰς ἁγίας ἡ θείας
 διδασκάλης ἐπαρίθμησεν, ὅπῃ ἐδέχθησαν ἡ ἐσυμ-
 φώνησαν μετὰ ἐκείνην τὴν Σύνοδον, τελευταίου, ἡ
 περὶ τῷ θεῷ τῆτε πατρὸς λέγει, δι' ὃ ἡ ἔτος ὁ
 ἱερώτατος Ἐφέσα Μάρκος τοῖς μακαρίοις ἐκείνοις
 προσέθειται, ἡδ' ἐν τοῖς ἄλλοις τῶν ἀρίστων ἀπο-
 λει-

λείπόμενος, ἀρετῇ δηλονότι, καὶ σοφίᾳ, καὶ λόγων
δυνάμει. Ἰδὲ καὶ αὐτὸς ὁ μέγας διδάσκαλος τί ἐ-
μαρτύρησεν, ὅτι δὲν ἦτον λέγει κατώτερος, ἀπὸ
ἐκείνου ὅπῃ ἐσάθησαν ἄριστοι, κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ
τὴν σοφίαν. ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα ὅπῃ γράφει ὁ ἀνω-
τέρω ρηθεὶς ἱερός Νεκτάριος ὁ Ἱεροσολύμων, εἶναι
τάχα ἀπόβλητα, ἀγκαλιὰ καὶ νὰ μὴν εἶναι τῷ ἁ-
γίῳ σύγγυχρονος, ἵχι βέβαια, διατὶ ὄντας καὶ αὐ-
τὸς ἕνας σοφώτατος Πατριάρχης, καὶ φιλαληθέ-
στατος εἰς τὰ μάλισμα, δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ γρά-
φῃ ψεύματα, εἰς ὑπόθεσιν ὅπῃ ἤμπορῶσα νὰ ἐ-
λεγχθῆ ψευδόμενος, ἂν ἐψεύδετο. λέγει λοι-
πὸν καὶ αὐτὸς ρητῶς ἔτω, Μάρκον ἡμεῖς διὰ θαύ-
ματος ἄγομεν, βίβ. λαμπρότητι διαπρέψαντα, καὶ
διαγωγαῖς ἀσκητικαῖς προκαταρθέντα, καὶ παντοίαις
ὄσαις ἀρεταῖς κοσμηθέντα, καὶ ἕδεν τῶν εἰς ἀγιότητα
αναγόντων ἀπολείπόμενον.

Συμπεραίνεται λοιπὸν, καὶ δείκνυται πάντῃ ἀ-
ναμφιβόλως ἐκ τῶν ἀξιοπίστων τῶν μαρτυριῶν,
καὶ ἐκ τῶν πραγματικῶν, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα,
ἐκ τῶν φανερῶν κινδύνων, ὅπῃ μετὰ ταῦτα ἀνε-
δέχθη περὶ τῆς ὀρθοδόξου Πίσεως, ὅτι ὑπερέβη
τὰ μέτρα καὶ τὰς ὁρμὰς τῆς κοινῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώ-
πων, μὲ τὴν μοναδικὴν ἀσκήσιν, μιμητῆς ἕκρος
γενόμενος τῶν πάλαι ὁσίων καὶ ἁγίων ἀνδρῶν. Ὁ-
δὲν καὶ θαύμασιος, καὶ ἄριστος, καὶ κατὰ πάντα ἰσο-
στάσιος μὲ ἐκείνους, καὶ ἐγνωρίζετο καὶ ἐκηρύττετο.
ἐντεῦθεν λοιπὸν, ἦγυν ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης λέ-
γῃ ἀσκήσεως, τῆς ἀθλητικῆς κανόνας ἄριστα δι-
δαχθεὶς, ἄριστος γέγονεν ἀθλητῆς καὶ πρὸς τοὺς
μετὰ ταῦτα ἀγῶνας τῆς Πίσεως. ἐντεῦθεν ἐχαλ-
κεύθη τῷ πνεύματι μάχαιρα διὰ τὰ ζιζάνια. ἐν-
τεῦθεν ἐκατασκευάσθη Σάλπιγξ ἠράνιος ἠχῆσαι
κρανῶς καὶ κηρύττωσα τὰς θείας φωνὰς τῷ πνεύμα-
τος.

τος· ἐντεῦθεν ἐχρημάτισεν ἀληθῶς σκεῦος ἐκλογῆς, διὰ τὴν βασιάνην καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον τὸ ὄνομα τῆς Χριστοῦ, ἐνώπιον Βασιλέων καὶ ἑθνῶν· καθὼς θέλει δείξει ταῦτα πάντα ὁ λόγος ἐν ἰδίῳ καιρῷ ἀψευδέστατα καὶ τελειότατα.

Ἄφ' ὧν λοιπὸν μὲ τῆς ὁσιακῆς ἐκείνης ἰδρωτῆς ἔφθασεν εἰς τὰ μέτρα τῆς πνευματικῆς τελειότητος, δέχεται καὶ τῆς ἱερωσύνης τὸ χρίσμα, καὶ χειροτονεῖται πρεσβύτερος· ἀλλὰ πῶς, καὶ πότε, καὶ ὑπὸ τίνος, εἰς τὸ ἀκριβῶς εἰπεῖν ἔχομεν· πλὴν ὅτι τόσον ἦτον περιφανῆς, διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς τε ἀρετῆς τε καὶ τῆς σοφίας τε, ὅτι μόνον εἰς τῆς πλησίον καὶ βλέποντας αὐτὸν, ἀλλ' ἔτι καὶ εἰς τῆς μακρὰν ἀπόντας, ὅτι καὶ ἱερομόναχον ἔτι ὄντα, ὁ Ἀλεξανδρείας Πατριάρχης, τῆς εὐκρίτης Μητροπολίτας καὶ τῆς ὑπερτίμης τῶν ὑπερτίμων παραδραμῶν ἀπαντας, τῆτον ἐδιέλεξε τοποτηρητὴν τε, εἰς τὴν μελετωμένην οἰκουμενικὴν σύνοδον· τοσαύτης καὶ τοιαύτης ὑπολήψεως καὶ φήμης, ἔτι καὶ πρὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἦτον παρὰ πάνσιν ὁ Μάρκος· ἐπειδὴ δὲ, καθὼς ὕστερον ἔδειξαν τὰ πράγματα, αὐτὸς μόνος ἔμελλε τὴν ἀναδεχθῆναι τὸν ὑπὲρ τῆς πίστεως καθόλη ἀγῶνα, καὶ τὴν γεννῆ σῶμα τῶν θεολόγων, καὶ τὴν φανῆ σύλος ἀκλόνητος τῆς Ἐκκλησίας, προφθάνει καλῶς ἢ ἀνωτάτω πρόνοια, ἢ πρόρρωθεν προκαταβάλλουσα τὰς τῶν μεγάλων πραγμάτων ἀρχάς, καὶ τὸν ἀνεβάσει προσέτι καὶ εἰς τὸν ὑπερμέγιστον τῆς ἀρχιερωσύνης βαθμὸν· τὸν γὰρ ὄντα τότε Ἐφ' σου Ἰωάσαφ τὸ ὄνομα, καὶ πρὸς τὴν σύνοδον ἐτοιμαζόμενον, εἰς τὰς ἐκείσε μετασῆσασα μονὰς, τῆτον ἀντ' ἐκείνου προχειρίζεται, καὶ τίθει τὸ μέγα τῆς φῶς, τῆς τε Μάρκου λέγω ἀρετῆς καὶ σοφίας,

εἰς τὴν ὑψηλὴν λυχνίαν τῆς Ἐφεσίων Μητροπό-
λεως· ἢ μάλλον εἰπεῖν, πυρσὸν ὅλης τῆς οἰκωμέ-
της, καὶ σύλον ἄλλον φωτός, τῷ ὀρθοδόξῳ λαοῦ
προηγμένον· ἐπειδὴ τρία τινα ζητῶνται ἀναγκαιό-
τατα, πρὸς κατορθωσὶν καθελογῆς καλῆ· τῆς
ἔξι, σοφία, δύναμις, καὶ ἀγαθὴ βέλησις.

Ὁ Θεὸς δὲ καὶ ἡ Θεία πρόνοια, ἡ τὰ πάντα πρῶν
γενέσεως ἐπισταμένη, τὴν μεγάλην σοφίαν εὐροῦ-
σε καὶ τῷ Μάρκῳ, καὶ τὸν ζῆλον τὸν διακαέστατον ὑ-
πὲρ τῶν πατρῴων δογμάτων, συνέζευξε μετὰ αὐ-
τὰ καὶ τὴν ἐκ τῶν Θεῶν παρρησίαν καὶ δύναμιν,
διὰ τὸ εἶναι καὶ τὸ φανῆ μετὰ ταῦτα καὶ Θεολόγος ἀ-
παράγραπτος, καὶ πρέμαχος τῆς ὀρθοδοξίας ἀήτ-
τητος.

Ἄλλὰ τί αἰδοῦμαι ἔξαφνα εἰς τὸν ἑαυτὸν
μῆ, φιλαναγνώσαι ἀδελφοί; βλέπω τὸν λόγον
εἰς πέλαγος ἀπειρον καὶ ἀχανές προβαίνειν ἐπιχει-
ρῶντα, καὶ κατὰ ἀλήθειαν δειλιῶ, καὶ ἰλιγγιῶ,
μήπως ἤθελα πάθῃ παρόμοια μετ' ἐκείνης, ὅπῃ ἀν-
δαδιάξασι τὸ πλεύσασθαι μέγα πέλαγος μετὰ δίκωπον
πλοιάριον· ὅτι καὶ ἡ ἐδικήμῃ δύναμις καὶ εἰδησις,
τοιαύτη εἶναι βεβαιότατα, ὡς πρὸς τῷ ἀγῶνας
καὶ τὰ κατορθώματα τῷ ἀγῶνι τῷ τῷ, ὅπῃ τολμῶ
τὸ διηγηθῶ· ὅθεν καὶ φοβῶμαι τὰ μέγιστα, μή-
πως δὲν ἤθελα δυνηθῶ τὸ τυπῶσαι εἰς τὴν ἐδι-
κήντας διάνοιαν ἐκείνην τὴν ἀξίαν ὑπόληψιν, τὴν
ὅποσαν πρέπει κατὰ χρέος τὸ ἔχει ὅλος ὁ Κόσ-
μος εἰς ἓνα τοῖόντο καὶ τηλικῆτον ἥρωα· ἀλλ' ἐπει-
δὴ, κατὰ τὸν Θεολόγον, καὶ Θεῶ φίλον τὸ κατα-
δύναμιν, καὶ ἀπὸ τῆς δυνατῆς καὶ ἐπισήμονας, ἀλλὰ
καλλίτερα καὶ πληρέστερα δὲν ἐξεδόθησαν εἰς τὸ καί-
νόν, διὰ τῷ τῷ τολμῶ λοιπὸν ἐγὼ τὸ προσφε-
ρῶ τὸ ἐδικήμῃ ψελλίσματα, πεποιθῶς εἰς τὰς ἀ-

γίας εὐχάς τῷ Θεῷ καὶ μεγάλῃ Πατρὸς, διὰ τῆ
 ὁποῖα τὸν ζῆλον, ἐπεχείρησα εἰς τὰ ὑπὲρ δόξα-
 μιν· καιρὸς εἶναι λοιπὸν τῶρα, νὰ εἰπῶμεν, ποίᾳ
 ἦτον αὐτὴ ἡ Σύνοδος· διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς
 τὸν ἱερὸν Μάρκον ἐχειροτόνησεν ἐν ταύτῳ, καὶ μητρο-
 πολίτην, καὶ τοποτηριτὴν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὅλης
 τῆς Ἀνατολικῆς Συνόδου ἑξαρχον· (ἀγκαλιὰ καὶ τὸ
 τέλος ἐκείνης τῆς Συνόδου, δὲν ἀπέβη κατὰ Θεόν),
 διὰ νὰ ἴδῃμεν ἐπομένως καὶ τί ἐκατόρθωσεν ὁ ἅγιος
 εἰς αὐτήν, καὶ ὑπερα ἀπὸ αὐτὴν· καλὸν δὲ φαίνε-
 ται μοι πρὸς εἰδήσιν τῶν ἀπλησέρων, νὰ ἀναβά-
 σωμεν μικρὸν ἀνωτέρω τὸν λόγον, διὰ νὰ γένη καὶ
 σαφέστερος καὶ πληρέστερος· καὶ παρακαλῶ, ἅς μοι
 συγχωρήσῃ οἱ πεπαιδευμένοι καὶ λόγιοι τὴν τοιαύ-
 τῃς συγκατάβασιν, ἐπειδὴ ὁ λόγος ἀφορᾷ εἰς
 κοινὴν ὠφέλειαν.

Τὸ ἕνός τῶτο τῶν λατίνων, τὸ ὁποῖον ἡ
 κοινὴ συνήθεια ὀνομάζει φράγγικα, ἀπὸ φραγγίας
 δηλαδὴ τῆς νῦν καλεσμένης Φραντζας, δὲν ἦτον
 ἐτὴ χωρισμένον ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ λόγου μας. ἢτε ἦ-
 ταν δύο Ἐκκλησίαι ἀντίμαχοι ἀναμεταξύτων ἢ
 ἀνατολικὴ καὶ δυτικὴ, καθὼς εἶναι τὴν σήμερον·
 ἀλλ' ἦτον καὶ ἐλέγετο μία καὶ ἡ Ἀνατολικὴ καὶ
 Δυτικὴ, ὡς ἂν μία νύμφη ἐκλεκτὴ, ὡς ἂν ἓνα σώ-
 μα κενόν, ἔχουσα νυμφίον ἑράνιον, καὶ κεφαλὴν ἁ-
 θάνατον τὸν Θεάνθρωπον Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν καὶ
 Θεόν· ἡ Ρώμη τότε δὲν ἦτον διὰ ἡμᾶς τὸ εἶμα
 τῷ Ἀδῆ, ἦτον μάλις αὐτὰ τῆ ἑρανῆ, οἱ φράτο-
 ρες, ἀλλήθως ἦσαν φράτορες, τῶτ' ἔσιν ἀδελφοί,
 ὅχι καθὼς εἶναι τὴν σήμερον ἀδελφοκτόνοι κατὰ
 τὸν Κάιν, σκέυη τῆ Σατανᾶ, ὑπηρεταὶ τῆ Ἀδῆ,
 καὶ ἀγγελοὶ σκοτεινοὶ τῆ Ἀντιχρίστου· ἐκράτησεν
 αὕτη ἡ καλὴ ἐνότις τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἡ ἀδελ-

Ο Πάπας, ὄχι μόνον ἔδωκε προσοχὴν, ἀλλὰ μάλις ἐνόμισε, πῶς ὁ ἔρανος τῆ ἐξαπείσει-
λαν ἐκείνην τὴν εὐκαιρίαν, διὰ τὰ δυναμωθῆ εἰς
τὴν ἀσθένειαν, ὅπῃ εὐρίσκετο καὶ ἐκεῖνος, ὄχι ὀ-
λιγώτερον ἀπὸ τὸν ἴδιον βασιλέα. ποία ἦτον ἡ
ἀσθένεια τῆ Πάπα; Σύνοδος μεγάλη ἀπὸ ἑπτα-
κοσίβς λατινεπισκόπας συνθεμένη, με συνδρομὴν
ἔλων τῶν βασιλέων καὶ ῥηγάδων τῆς Ἑυρώπης,
εἶχε συζητῆ εἰς μίαν Πόλιν τῆς Γερμανίας Βα-
σιλείαν καλημένην, διὰ τὰ συσείλεν καὶ τὰ διορθώ-
σων, τὰ ἄτοπα τῆς Ἰταλίας, καὶ μάλις τὰ
σκάνδαλα, ὅπῃ ἔτάραττον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς
Δύσεως, ἀπὸ τῆς εἰρημένης τρεῖς Πάπας. αὐτὴ ἡ
σύνοδος εἶχε μινύσῃ τὸν Πάπαν Εὐγένιον, ἀλλ-
λέως τὰ μὴ κάμῃ παρὰ τὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ
προσωπικῶς, ἢ ἀνίσως δὲν ὑπάγῃ ὁ ἴδιος, τὰ εἰ-
λη ἐγγράφως τὴν γνώμην τῆ, δηλαδὴ τὰ ὁμολο-
γῆ, πῶς ἡ Σύνοδος εἶναι νόμιμος καὶ κανονικὴ, καὶ
ὅτι ἤθελεν ἀποφασίσῃ, πῶς εἶναι ἔτοιμος τὰ τὰ
ἔσχητῆ, ὑποτασσόμενος εἰς αὐτὴν, ὡσὰν ὅπῃ (κα-
θὼς ἐκεῖνοι ἐφρόνεν) ἦτον οἰκουμενικὴ. Ταῦτα ἔ-
γραψαν οἱ συνοδικοὶ, φοβερίζοντές τον ἐν ταυτῷ,
ὅτι ἂν δὲν κάμῃ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο, ἐξάπαντος
δέλει δοκιμάσει τὴν δίκαιαν ὀργὴν τῆς συνόδου
με τὴν τελείαν τῆ καθάρσει.

Ο Εὐγένιος μὴ θέλωντας τὰ ὑποταχθῆ εἰς
τὴν Σύνοδον, ἡ ὅποια ἐτύπωνε καὶ ἀπεφάσιζε
τὰ ἐναντία εἰς τὴν φαντασίαν τῆ, καὶ εἰς τὴν ἐδι-
κὴν τῆ μεγαλειότητα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος φο-
βόμενος τὴν ὀργὴν μιᾶς συνόδου τόσοῦ μεγάλης καὶ
φοβερᾶς, με τὴν ὅποιαν ἔσεκαν ὅλοι οἱ βασιλεῖς
τῆς Ἑυρώπης, καὶ οἱ περισσότεροι καὶ ἐκλεκτότεροι
ἀπὸ τῆς Καρδιναλίας, ἐυρέθη καὶ αὐτὸς, καθὼς καὶ
ὁ ἀδικός μας Βασιλεὺς, εἰς δύο τῆν ὅθεν ἐπειδὴ
εἰς

εἰς ἓνα τοιαῦτον καιρὸν, τῆ ἐσάλθη ἀπὸ τὴν Κων-
 σταντινέπολιν ἢ πρεσβεία, ὅλος ἔυελπις γενόμε-
 νος, εἰς μὲν τὴν ἐν βασιλείᾳ δυτικὴν σύνοδον, ο-
 σον κατὰ τὸ φαινόμενον, ἔσειλε τὸ γράμμα, ὅπῃ
 τῆ ἐζήτει, ὑποσχόμενος νὰ δεχθῆ, ὅτι ἤθελεν
 ἀποφασίσῃ ἐκείνη. εἰς δὲ τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὸν
 Πατριάρχην τῆς ἑδικίας μας ἔσειλεν ἀποκριτικὰ
 γράμματα καὶ πρεσβείας, ἀποκρινόμενος, ὅτι μετὰ
 πάσης χαρᾶς ἀποδέχεται νὰ κάμῃ σύνοδον μετὰ αὐ-
 τὰς, εἰς τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἐξετασθῆ ἢ περὶ πί-
 σεως διαφορά, καὶ νὰ γένη εἰς τὴν σύνοδον ἐκείνην,
 ὅτι ἤθελε δώσει ὁ Θεός. τέτοιας λογῆς, ἢ τοι-
 θείως ὁμιλήσαν οἱ χωρὶς Θεῶ κινέμενοι. ἐζήτητε
 δὲ νὰ γένη ἡ σύνοδος εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐκεῖ
 πλησίον τε, ὑποσχόμενος νὰ εἰλή κάτρυγα πολ-
 λά, ἄλλα διὰ φύλαξιν τῆς Πόλεως, ἕως νὰ ἐπι-
 στρέψῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἄλλα διὰ νὰ φέρουν εἰς τὸν
 διωρισμένον τόπον, ὅσοι ἤθελαν ἐτοιμασθῆ διὰ τὴν
 σύνοδον.

Καὶ ἐπειδὴ γνωστοὶ ἦτον, πῶς εἶναι πάμπ-
 τωχοι, ὑπέσχετο ἀκόμα νὰ κάμῃ ἀπὸ λόγου τε,
 ὡ τῆς ἀνεκίας γενναίότητος, καὶ ὅλα τὰ ἔξο-
 दा, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν,
 κἀντε γένη, κἀντε μὴ γένη ἡ ἔνωσις. ὅλον τῆ-
 το ἐπιμελήθη καὶ κατορθώσῃ ὁ πονηρότατος, διὰ
 νὰ συγκροτήσῃ αὐτὸς πληρεστέραν σύνοδον, καὶ κα-
 τὰ ἀλήθειαν οἰκουμενικὴν, ἔχοντας εἰς τὸ μέ-
 ρος τὰ δηλονότι καὶ τῆς ἀνατολικῆς, καὶ ἔξαιρέτως
 μαλιστα τὸν αυτοκράτορα καὶ τὸν Πατριάρχην τῆς
 Κωνσταντινπόλεως, ἐποχὴν, ὅπῃ δὲν δύναται νὰ
 τὴν καυχῆθῃ οἱ ἀπερασμένοι αἰῶνες, ἔτε εἰς το-
 πικὴν, ἔτε εἰς οἰκουμενικὴν Σύνοδον. ὅλον τῆτο λέ-
 γω ἐπιμελήθη, διὰ νὰ δυναθῆ νὰ ἀφελῆ τὴν
 ἐν

ἐν βασιλείᾳ προειρημένην σύνοδον. τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμεν, ἢ γυνὴ ἰδὼν τὸν ἑαυτὸν τε συζητημένον, καθὼς ἠθέλησε, μετὰ τὴν ἐδικήν τε σύνοδον, ἀπεκήρυξεν ἐκείνην ὡς ἀποστατικὴν καὶ παράνομον. ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκείνη ὀργισθεῖσα διὰ τὴν ἐδικήν τε ἀπείθειαν, τὸν ἐκάθαρσεν, καὶ προεβίβασεν ἄλλου ἀντ' αὐτῆ εἰς τὴν παπικὴν ἀξίαν, Φίλικα λεγόμενον. τὸ ὁποῖον καὶ τῆτο, ὡς ἐν παρόδῳ χρησιμεύει εἰς τὸν φιλικαγνώστην, ὅτι ἡ ψευδοσύνοδος ἐκείνη, κόντὰ, ὅπῃ ἐστάθη παράνομος διὰ τὰ δυσεβῆ της δόγματα, εἶχε προσέτι καὶ τῆτο τὸ ἐλάττωμα, ὅτι ὁ Πάπας της ἦτον καθηρημένος, ἀπὸ μίαν τόσην μεγάλην ἐδικήν τε σύνοδον.

Αὕτη εἶναι ἐκείνη ἡ τόσον διαβόητος καὶ πολυφύλητος σύνοδος, ἢ κακῶς καὶ παραλόγως παρὰ τῶν λατίνων ὀνομαθεῖσα ὀγδοή, διὰ τὰ ὅπῃ ἐδιηγῆθημεν ὅλα τὰ ἀνωτέρω, ἐξηγήσαντες καὶ παραστήσαντες ἀπ' ἀρχῆς ὅλα τὰ αἷτια καὶ τὰ μέσα, εἰς τὸ νὰ γένη, ὡς μὴ ἄφριλεν. Πρὸς ταύτην λοιπὸν ἀποφασίσας νὰ ἀπέλθῃ ὁ Ἀπὴλπισμένος Βασιλεὺς, εἰς μόνον τὸν Πάπαν, καὶ ὄχι εἰς τὸν Θεὸν ἐλπίζοντας, γράφει γράμματα εἰς τὰς ἀπόντας ἀρχιερεῖς νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν βασιλεύσαν φανερώσει καὶ εἰς τὰς Πατριαρχίας τῆς ἀνατολῆς τὴν βαλῆν τε, καὶ ζητεῖ καὶ παρ' ἐκείνων νὰ διορίσῃν τοποτηρητὰς τῶν προσώπων της, διὰ τὴν αὐτὴν σύνοδον. συνήχθησαν κατὰ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα οἱ ἀρχιερεῖς. ἐδιδασθήσαν τοποτηρηταὶ ἄλλοι ἄλλων. καὶ δὴ καὶ ὁ ἱερός Μάρκος κατὰ πρώτην φοράν ἱερομόναχος ἐστὶ ὡς ἐκλέγεται ὑπὸ τῆ Ἀλεξανδρείας. κατὰ δεύτερον ὑπὸ τῆ Ἱεροσολύμων. καὶ τρίτον ἀρχιερεὺς τῆς Ἐφέσου γενόμενος διορίζεται ὑπὸ τῆ Ἀντιοχείας. τόσον ἦτον ὀνομαστός καὶ κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ κατὰ τὴν σοφίαν τε, ὡς καὶ πρότερον εἶπομεν, ὡς

καὶ μακρὰν ὄντα, εἰς τῆτον ἀπέβλεψαν καὶ οἱ τρεῖς Ἱατριάρχαι, διορίσαντες αὐτὸν χωριστὰ ἕκαστος ἀπὸ τὸν θρόνοντα.

Δὲν θέλει φανῆ ἴσως ξένον τῆς ὑποθέσεώς μας, ὅπου διὰ τῆς πολλῆς, κατὰ παρέκβασιν μετρίαν, νὰ κάμωμεν ἐδῶ ἕνα σοχασμὸν, ἐπάνω εἰς τὸ ἐπιχείρημα τῆς τῆ βασιλέως, εἰπόντες ὕπερον καὶ ἐκείνα τὰ ἴδια λόγια ὅπῃ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βελῆς ταύτης, εἶπε καὶ ἅπαξ καὶ πολλάκις ὁ Ἱατριάρχης. ὁ σοχασμὸς εἶναι τῆτος.

Α'. ὅτι εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, ὅπῃ κατὰ καιρὸς ἐγένοντο ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν, οἱ μὲν ὀρθόδοξοι ἦσαν τὸ πλῆθος τὸ μέγα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὸ ὅλον, οἱ δὲ αἰρετικοὶ ἦσαν ὀλίγοι, καὶ ἡ σύνοδος ἐγένετο εἰς τῆς τόπαις τῶν ὀρθοδόξων.

Β'. ὁ καιρὸς ἦτον ὀλίγος, ἢ δέκα, ἢ εἴκοσι, ἢ τὸ πολὺ πολὺ, χρόνοι τριάκοντα, ἀφ' ἧς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνέκυπτε καμμία αἴρεσις.

Γ'. οἱ βασιλεῖς μὲ τὸ μέρος ὄντες τῶν ὀρθοδόξων, δὲν ἄφηναν τῆς αἰρετικῆς νὰ αὐθαδιάζην ἐναντίον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἱερῶν συνόδων, ἀλλὰ καταύγοντες καὶ ἐπισφραγίζοντες τῆς λόγους καὶ τοὺς ὀρθοίς αὐτῶν, ἐπαίδευσον μάλιστα μὲ βασιλικὴν ἐξουσίαν τῆς ἐναντίως τῆς ὀρθῆς Πίστεως.

Δ'. οἱ συναγόμενοι τότε, ἢ ἐτρέφοντο ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ταμεῖον, ἢ ἐξώδευον ἀπὸ ἐδικῆς τῆς. δὲν τῆς ἔκαναν οἱ ἴδιοι αἰρετικοὶ τὰ ἔξοδα ὅθεν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀρθοδόξων, καὶ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς καιρῆς, καὶ διὰ τὴν βασιλικὴν δύναμιν, καὶ διὰ τὴν ἁλευθερίαν τῆς λέγειν ἐν ταῖς διαλέξεσι, κρίνοντες

καὶ ἀνακρίνοντες τὰ τῆς ὑποθέσεως, ἔκαναν καὶ συμπέρασμα, καθὼς ἔπρεπε, καὶ τὴν μὲν ἀποστολικὴν καὶ ἀνεκαθεν εὐσέβειαν ἀνεκλήρυττον, τὴν δὲ ἀναφύεισαν αἵρεσιν κατέκρινον καὶ ἀνεθεματίζον καὶ ἠὲ ἡ Ἐκκλησία ἐδιορθώετο καὶ εὐθύνετο.

Α'ς σοφιστώμεν καὶ τὰ τῆς παρέσης συνόδου εἰς αὐτὴν ἐσφύτρεχον ὅλα τὰ ἐναντία.

Α'. διὰ τὰ ἀρχήσω ἐκ τῆς χρόνου, τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν, ἦτον τόσον πολυχρόνιον, ὅπῃ σχεδὸν εἰς τότε ἐμετροῦντο χρόνοι πεντακόσιοι, ἴσως καὶ ἐπέκεινα, ἀφ' ἧς αἱ δύο Ἐκκλησίαι ἐσχίσθησαν.

Β'. οἱ λατῖνοι ὅπῃ ἦσαν οἱ κρινόμενοι, ὡς ἂν ὅπῃ μὲ τὴν καινοτομίαν τὰς ἔκαναν τὸ τόσον φοβερὸν σχίσμα, ἦσαν ἔθνη σχεδὸν ἀναρίθμητα, εἰς τόσον, ὅτι, εἰ ἠθέλων, ἐδύναντο νὰ συναχθῶσι καὶ χίλιοι ἐπίσκοποι· οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀρχιερεῖς μόλις ἔφθαναν τῆς εἰκοσι· μετὰ δὲ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν ἱερομονάχων, καὶ τῶν ἡγυμένων, ἴσως ἐγίνοντο καὶ πενήκοντα.

Γ'. ἡ σύνοδος ἐγίνετο εἰς τὰς τόπας ἐκεῖνων, εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἰταλίας, ἦγεν τὰ παπισμοῦ, ὅπῃ καὶ οἱ λῆδοι σχεδὸν ἦτον ἐχθροί.

Δ'. ὁ ἐδικός μας βασιλεὺς, δὲν εἶχε παρὰ μικρὰν ἐξουσίαν ὀλότιστα, εἰμὴ μόνον ἐπάνω εἰς τοὺς ἐδικὲς του.

Ε'. ἡ σύστασις τῆς ζωῆς, ὅχι μόνον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τῆ Πατριάρχου, ἀλλὰ καὶ τῆ ἰδίᾳ Βασιλέως.

ἐκρέματο ἀπὸ τὸ χέρι τῆ Παπά, τὸν ὁποῖον ἐπή-
γαιναν διὰ νὰ διορθώσῃν.

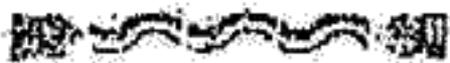
Ἀχέσατε τώρα καὶ τί ἔλεγεν ὁ Πατριάρχης εἰς
τὴν ἀρχὴν, ὅπῃ ἐμελετᾶτο τέττη ἡ σύνοδος, λέ-
γασι γενέσθαι τὴν σύνοδον ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἀπελ-
θεῖν τῆς ἡμετέρας ἐκείσε, καὶ καρτερῆσαι ἐν τῇ συ-
νόδῳ, ἔχειν τὰς ἐξόδους καὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ τῶν σιτηρε-
σίων παρ' ἐκείνων, ἐν γῆν τῷ ἀπελθεῖν ἢ τῷ καὶ ἐκ-
δέχεσθαι, καὶ τὴν ἡμερησίαν τροφήν ἐξ ἐκείνων, ἣδη
γίνονται δὲλοι καὶ μισθωτοὶ, ἐκεῖνοι δὲ κύριοι· καί-
περ ἅπας δῆλος τὸ θέλημα τῆ κυρίας αὐτῆ ὀφείλει
ποιεῖν, καὶ πᾶς μισθωτὸς τὴν ἐργασίαν τῆ μισθῶντος
αὐτὸν ἐργάζεται· καίπερ ὁμισθῶν τινα, τέττη χά-
ριν τὸν μισθὸν παρέχει, ἵνα ὁμισθόμενος πληροῖ πᾶν
ὅπερ ὁμισθῶν αὐτὸν προσάξει, εἰ δὲ μήγε εἰ πα-
ρέχει αὐτῷ τὸν μισθόν, εἰ γῆν ἐκεῖνοι κρατήσουσι
τὸ σιτηρέσιον, τί ποιήσῃσιν οἱ ἡμέτεροι; καὶ εἰ ἡ ἐ-
λήσασιν ὑποσρέψαι τῆς ἡμετέρας δι' ἰδίων ἐξόδων
τε καὶ πλευσίμων, τί ἄρα ἔξῃσιν ἢ τοι ποιῆσαι; κα-
τὰ τί ἔν συμφέρει τέττης τῆς ὀλίγας, τῆς ξένους,
τῆς πένιτας, ἀπελθεῖν εἰς τὰς πολλὰς, τῆς πλου-
σίης, τῆς ὑπερηφάνης, τῆς ἐντοπίης, καὶ εἰς αὐτῆς
δωλωθῆναι; εἶτα καὶ περὶ πίστεως καὶ εὐσεβείας συ-
ζητεῖν, καὶ διδάσκειν αὐτῆς; ἢ ἐνὶ τῷτο καλὸν, ἢ ἐ-
νὶ, ἐμοὶ δοκεῖ. ὅτι ἢ ὅλως συμφέρει ἡμῖν τῷτο.

Ὅταν λοιπὸν ὁ Πατριάρχης, ὁμῶς με' πολλῆς
ἔκανε τοιαύτην σοφωτάτην καὶ ἀξιοθαύμασον κρίσιν
εἰς τὰ πράγματα, ἔπειτα παραδόξως μεταβαλό-
μενος ὑψέρον, ἐνρέθη τόσον πρόθυμος, (καθὼς θέ-
λομεν τὸν ἰδῆ μετὰ ταῦτα) εἰς τὴν γνώμην τῆ βα-
σιλέως, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες σιωπῇ φερόμενοι ἐπι-
κολάθησαν, δὲν φαίνεται φανερά, πῶς νὰ ἐσάθῃ
μία Θεῶ ἐγκατάλειψις, καὶ ἀληθῶς, κατὰ τὸ γε-
γραμ-

γραμμένον εἰς τὰς βασιλείας, πνεῦμα πλάνης τὰς ἐκυρίευσσε, ὥστε νὰ φθάσῃν εἰς τόσῃν μωρίαν, ὅπῃ κατὰ ἀλήθειαν ἐκίνησαν ἐπίτηδες, διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ προδώσῃν τὴν πίσιν τε; ναι βέβαια ἔτως ἔχει, καὶ τῆτος εἶναι, καθὼς εἶπα, ὁ ἐδικός μὲ σοχασμός. τῆτον αὐτὸν ἐξηγεῖ καὶ βεβαιώνει ἔτι περισσότερον, καὶ ὁ ἀνωτέρω ρηθεὶς διδάσκαλος ὁ Γερομνήμων εἰς τὸν ἐδικόν τε διάλογον, λέγων ἔτως αὐτολεξεῖ.

Ὁ δὲ τῶ ἡμετέρῳ Ἐθνικῷ ἀρχηγῷ (ἦ γὰρ ὁ βασιλεὺς), καὶ οἱ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας προσά-
ται, μὴ πρὸς τὴν οἰκείαν ἀφένειαν ἀπιδόντες, μηδὲ συνιέντες ἐν οἷα τῶν δυσυχιῶν ἐσχατιᾷ κατηνέχ-
θῆσαν, μηδ' ὅτι πάντων ἀπαξ ἀπλῶς ἐσέρηνται, τόπων, Πόλεων, Ἐθνῶν, Νήσων, Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως· ἔτι δὲ χρημάτων, κτημάτων, στρατευμά-
των τῶν κατ' ἡπειρον, στρατευμάτων τῶν κατὰ θά-
λασσαν, δυνάμεαι, Πλάτῃ, φαντασίας, ἵνα μὴ καὶ τῶν ἰδίων εἴπω σωμάτων, διὰ τὰς ἡμετέρας ἴσως ἀ-
μαρτίας, ἐξ ὧν ἦν δυνατόν ἡμᾶς συνιέναι τὴν καθ' ἡμῶν τῆ Θεῆ ἀγκυράτησιν, καὶ πάντων ἀφεμένους, αὐτῷ τῷ Θεῷ προσέχειν, καὶ ἰλασμόν τῶν ἐπταισ-
μένων αἰτεῖν τοῖς προσήκασιν τῶν τρόπων, εἶτα καὶ τὴν τῶν πραγμάτων διορθώσιν τῶν οἰκείων, καὶ με-
τὰ ταῦτα τῶν ἀλλοτρίων, οἱ δὲ τὰ ὑπὲρ αὐτὰς φρονήσαντες, καὶ τῆ οἰήσει φουσηθέντες, καὶ πλῆθον δυνήσεσθαι οἰηθέντες, ἢ οἱ ἅγιοι, ἢ οἱ ἄγγελοι, ἢ αὐτὴ ἡ θεία δύναμις, εἰς Ἰταλίαν ἀποπλευῦσαι διενόηθῆσαν, ἐπὶ διορθώσει τῆς πίστεως τῶν ἐκείσε φερόμενοι, τίνες; οἱ μὴδὲ πλοῖον δίσελμον παρὰ σκευάσαι ἰσχύοντες, τίνες θεολόγους ἐπιφερόμενοι; ἀλλ' ἴλεως γενῆμοι κύριε, καὶ μὴ πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἀρετῶν αὐτῶν ἐξάξιμε· πλὴν γὰρ τῆ ἀγία Ἐφέ-
σις· ὅτι καὶ βίω ἀγίω, καὶ σοφίᾳ λόγων κεκόσμητο.

καὶ ἄλλων τινῶν λίαν εὐχαριστήτων, βίβ. σεμνότητι
 δῆθεν μετερχομένων, ἀλόγων δέ, οἱ ἄλλοι πάντες
 ἵνα εἶπω ἦσαν ἀνάρμοσοι τοῖς τοιούτοις ἐκ πολλῶν, καὶ
 πείρας ἔδ' ἦστινοσ' ἔν' μέτοχοι, *)).

Ἀρκετὰ μᾶς ἐπαράσησε διὰ τούτων ὁ συνστός
 ἔτος διδάσκαλος τὴν ἐσχάτην ἀφροσύνην ἐκείνη τῆ
 τοιότη ἐγχειρήματος, ὁ γὰρ τὰ καλὰ ἐκεῖνα προ-
 λέγων Γωσήφ ὁ Πατριάρχης, ἀφ' ἧ ὁ βασιλεὺς,
 καὶ οἱ περὰ τῆ Πάπα σαλευντες ἰδίᾳ καὶ μουσικῶς μετ'
 αὐτῶ συνωμίλησαν, καὶ τῶ ἐπρόβαλαν, ὅτι θέλει
 λάβη ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῃ δύνανται καὶ εὐχαρισήσου
 μίαν φιλόδοξον ψυχὴν, ἐξαίφνης μεταβαλλόμενος,
 καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἄρχισε καὶ ἐτοιμάζεται, καὶ τὰς μὴ
 θέλοντας καὶ τὸν ἀκοληθῆσθαι σφοδρῶς ἐπαρακίνει,
 καὶ παντοίοις τρόποις ἠνάγκαζε, καὶ τὰ ἐναντιώτατα
 τῶν προτέρων τε λόγων, ὑπερον ἔλεγε, εἰς ἐκείνας
 ὅπῃ ὀρθῶς βουλευόμενοι, δεινὴν καὶ ἀσύμφορον ἐσο-
 χάζοντο τὴν μετὰ τῶν λατίνων συνέλευσιν καὶ συ-
 ζήτησιν.

„ Ἐγὼ, τὰς ἔλεγεν, ἔχω πολὺ θάρρος καὶ
 πληροφορίαν, καὶ ἀπὸ γραμμάτων, καὶ ἀπὸ λόγων
 τῶν ἐρχομένων ἐκείθεν, ὡς ἀπελθόντων ἡμῶν ἐκεῖ-
 σε σὺν Θεῷ, ὑποδέξονται πάντα μετὰ πολλῆς τι-
 μῆς καὶ ἀγάπης, καὶ μεγάλως θραπεύσουσιν ἡμᾶς.
 καὶ ἔξομεν πᾶσαν ἀδείαν καὶ ἐλευθερίαν λέγειν, ἀ-
 περ ἂν ἐθέλωμεν, καὶ ἀποδείξομεν τὴν ἡμετέραν δό-
 ξαν, τῇ τῇ Χριστῷ χάριτι, καθαρωτάτην, καὶ λαμπ-
 ροτάτην. καὶ ὅσον εἰς τὰ περὶ τῆς δόξης, διδάσ-
 καλοι ἐκείνων φανήσονται οἱ ἡμέτεροι. καὶ πεισθήσον-
 ται, καὶ σέξῃσι τὴν ἡμετέραν δόξαν, καὶ ἥτως ἐνω-
 θησόμεθα, καὶ ὑποσρέψωμεν νικηταὶ καὶ τροπαιῆχοι.

Αἴ.

*) Ὅρα πόσον ἀδύνατος ἦν ἡ τῶν λατίνων διόρθωσις.

Ἄς παραβάλη τῶρα καθ' ἑνας τὰ ὑπερινὰ τε-
τα λόγια τῆ Πατριάρχης, με' ἐκεῖνα, ὅπῃ ἔλεγε
πρότερον, διὰ τὴν ἰδίαν φωνερά, καθὼς εἶπα, τὴν
ἐσχάτην ἀφροσύνην τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων εἰς τὴν
ὀπίαν τὰς ἐγκρέμνισαν οἱ σκοποὶ καὶ τὰ τέλη τὰ
ἀνθρώπινα ὅλη τῆτι ἢ διήγησις, καὶ ὁ σαχασμός
ὅπῃ ἐκάμμεν, θέλει δείξει ἔπειτα τῆ Θεῖα Μάρκα
τὴν ὑπερβαύμασαν ἀριστην καὶ εὐσάθειαν εἰς τὴν ἀ-
λήθειαν.

Λοιπὸν, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς, διὰ τὰς ματαίας
ἐλπίδας, ὅπῃ ἔτρεψεν εἰς τὴν ἀσυλλόγιστον ψυχὴν
τὴν, ἐσπύδαζε νὰ φθάσῃ, ὡς διψῶσα ἔλαρος εἰς
τὴν θολερὰν πηγὴν τῆς Ἰταλίας, ἐμίσυσε τέλος
πάντων με' τὴν ἀνατλικὴν σύνοδον, πέρνωντας ἀν-
τάμα καὶ τὸν ἱερόν Μέριον, πλὴν ὅχι ἐκασίως, κα-
θὼς ὑπερον θέλομεν τὸ ἀκάσῃ ἀπο τὴν ἴδιον· διὰ
τὴν συντέμνω τὰ μεταξὺ, ἔφθασεν εἰς Βενετίαν,
ἐκείθεν ἀπέρασεν εἰς τὴν Φερράραν πόλιν τῆς Ἰτα-
λίας, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκετο ὁ Πάπας καὶ εἰς τὴν
ὁποῖαν ἐμελλε νὰ συγκροτηθῇ καὶ ἡ σύνοδος. Ὁ Βα-
σιλεὺς εἶχε προλάβῃ, καὶ μαθὼν ὅτι ἔφθασε καὶ ὁ
Πατριάρχης, τὸν θέλει παρευθεῖ τὴν εἰδησιν ταύ-
την μέσα εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἤξευρε τὸν λέγει,
παναγιώτατε δέσποτα, ὅτι ὁ Πάπας ζητεῖ ἀπα-
ραιτήτως νὰ τῆ ἀσπαθῆς τὸν πόδα, καὶ σὺ καὶ οἱ
λοιποὶ ἅπαντες, καὶ ἰδὲ τί ἔχεις νὰ κάμῃς. ἐγὼ ἔ-
χω τρεῖς ἡμέρας ὅπῃ ἀγωνίζομαι ὑπὲρ σῆ νὰ μὴ
γένῃ τῆτο, καὶ ἰδὲ μὴνύω τῆτο τῇ μεγάλῃ ἀγίω-
σύνη σου, ἵνα ἰδῇς, πῶς ἂν προσέλθῃς αὐτῷ.

Τῆτι εἶναι ἡ πρώτη ἀγάπη· τῆτι εἶναι ἡ πρώ-
τη τιμὴ· τῆτι εἶναι ἡ πρώτη θεραπεία, ἀπὸ ὅσα
ἐφαντάθη νὰ λάβῃ παρὰ τῆ Πάπας ὁ ματκιοφρων
Πατριάρχης. ὡ μάταιοι διαλογισμοὶ καὶ φαντασίαι
τῶν

τῶν ἀνθρώπων. τόσον θάρρος, καὶ τόσην πληροφορίαν εἶχεν εἰς τὸν Πάπαν, ὅπῃ ἔτι ὦν εἰς τὴν Βενετίαν, δὲν ἔλειψε νὰ εἰπῇ εἰς κάποιον οἰκειακὸν τῷ Πάπα, ὅτι ἐγὼ ἀπεφάσισα μετὰ τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι ἂν ὁ Πάπας εἶναι πρότερός μου κατὰ τὰς χρόνας, νὰ τὸν ἔχω, ὡς πατέρα μου. ἂν εἶναι ἴσος μετὰ ἐμὲ κατὰ τὰς χρόνας, νὰ τὸν ἔχω ὡς ἀδελφόν μου. εἰδὲ καὶ εἶναι νεώτερος, θέλω τὸν ἔχω, ὡς υἱόν μου· καὶ θέλω τὸν συμβαλέω τὰ πρέποντα, καὶ θέλω τοῦ εἶναι τῆτο εἰς μεγάλην ὠφέλειαν. ἐπειδὴ ἤξεύρω, πῶς δὲν ἔχει κοντὰ τὰ συμβαλάτορας καλὰς...

Τοιαῦτα ἐνεῖραται ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ ἐφωντάζετο ὁ μάταιος γέρον, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα ἤλπιδεν. ἀλλ' ὅταν ἤκυσσε τὸν τῆ ποδὸς ἀσπασμόν, ἐξεπλάγη ὁ δειλαῖος. ἐταράχθησαν, καὶ ἀπώλλοντο οἱ διαλογισμοὶ τὰ εἰμεινεν, ὡς λύκος μετὰ τὸ σῶμα ἀνοικτὸν, κατὰ τὴν παροιμίαν.

Ἀλλ' ὁμως, ὅσον διὰ τὴν ἐδικήν τε τιμὴν, ἀντιέστη ὅλαις δυνάμεσιν. ἐξάθη εἰς τὸ πλοῖον ἕνα ὀλόκληρον ἡμερονύκτιον. ἐπῆγαν, καὶ ἤλθαν οἱ σπυδασαὶ τῆς παπικῆς μεγαλειότητος, ἀγωνιζόμενοι καὶ πάντα ποιῆντες καὶ πράττοντες, νὰ μὴ ζημιωθῇ ὁ Ἰσούθρος Πάπας τὴν ὄραν ἐκείνην, ἣ ὅποια ἤθελε παραδώτῃ μίαν αἰοδιμον ἐποχὴν εἰς τὰ χρονικά τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ὁ οἰκημενικός Πατριάρχης, μετὰ ὅλην τὴν ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, πρὸς ὅλους προσεκύνησαν καὶ ἠσπάσαντο τὸν πόδα τῷ Πάπα. ἀλλ' ὁμως, καθὼς εἶπον, ὅσον εἰς τῆτο, ἔδειξε τόσην ἀνδρείαν, καὶ τόσην ἀντίστασιν, ὥστε τέλος πάντων, διὰ νὰ μὴ στραφῇ ὀπίσω, καθὼς ἦτον ἔτοιμος, ἐσησαν, ὅτι ἔτε εἰς αὐτόν, ἔτε εἰς κανένα ἐκ τῶν ἐδικῶν τε Ἐκκλησιαστικῶν, τῆτο νὰ γένη, τὸ ὅποῖον, πόσον ἐθλίψε καὶ ἐλύπησε τὰ σπλάγχνα

χρη τῆ ἀγιώτατη παντίφικος, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἔ-
τι, ἔδειξαν οἱ τόσοι ἀγῶνες, ὅπως ἔκαμαν, διὰ νὰ
ἐπιτύχωσιν ἓνα τοῖστον ἐὼσφορικὸν καὶ τυραννικὸν
ἀσπασμόν.

Ἀλλὰ ἄς πλησιάσωμεν καὶ εἰς τὰς πράξεις τῆς
συνόδου, ὑπερὸν ἀπὸ τόσον μακρὰς παρεκβάσεις.
ἕως νὰ συναχθῶσιν οἱ λατινοεπίσκοποι, κατὰ τὸ
γράμμα τῆς εἰδήσεως, ὅπως ἐξείλεν ὁ Πάπας εἰς
τὰ ἀπανταχῆ γένη τῆς Δύσεως, ἔδοξε καλὸν καὶ
εἰς τὰ δύο μέρη τῆ, τε παπικὸν καὶ τὸ Ἀνατολικόν,
πρὸ τῆ νὰ ἀνοίξη ἡ καθολικὴ σύνοδος, νὰ διορισθῶν
ἀνθρώποι, καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο,
οἱ ὅποιοι νὰ συνέρχωνται εἰς ἓνα Νεὸν ἀντάμα, καὶ
ἐκκεῖ νὰ ἐξετάζων κάποια μικρὰ καὶ μερικὰ ζητήματα.
τὰ ὅποια, ἐκ μέρος ἐκείνων, εὐρίσκονται ἀναμεταξύ
τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὡς μικραὶ διαφοραί. τοῦτο
ἐσυμφωνήθη νὰ γίνεταί τρεῖς φοραῖς τὴν ἑβδομάδα,
διὰ νὰ μὴ κάθηνται ἀργοί. ταυτὸν εἰπεῖν, διὰ νὰ
μὴ τρώγωσιν ἀργοὶ τὰ φλωρία τῆ Πάπα οἱ Ἀνα-
τολικοί. ἐσυμφωνήθη γὰρ καθ' ἕκαστον μῆνα, ὁ
Βασιλεὺς νὰ λαμβάνη τριάκοντα. ὁ ἀδελφός τε εἴ-
κοσι ὁ Πατριάρχης εἰκοσιπέντε. καὶ οἱ συμπαρα-
γενόμενοι μετὰ τῆ βασιλέως καὶ τῆ Πατριάρχου, ἄ-
νὰ τέσσαρα. οἱ δὲ ὑπηρέται καὶ ὑποχείριοι, ἀνὰ
τρεῖς καὶ ὀνομάθη τῆτο σιτηρέσιον. ἐδιωρίσθησαν
λοιπὸν ἐκ τῶν τῆ Πάπα δέκα, καὶ δέκα ἐκ τῶν ἡ-
μετέρων. ἐδιωρίσθη καὶ ὑπόθεσις, τὸ πυργατόριον,
ἦτοι τὸ καρτῆριον πῦρ, τί δὲ ἐστὶ τῆτο, εἶναι
χρεῖα νὰ τὸ φανερώσωμεν εἰς τῆς μὴ εἰδότας.